

TERV 3008, TERVUREN

Programma van Maatregelen

Auteur:

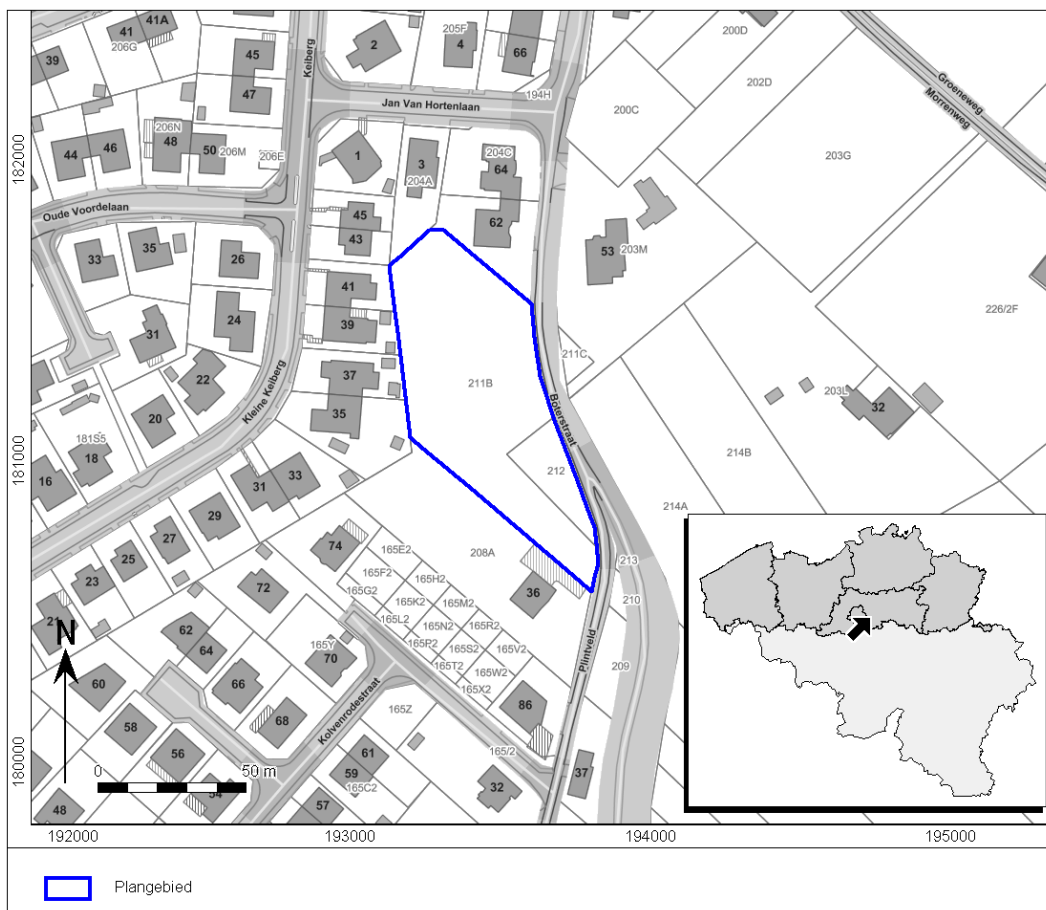
D. Van den Notelaer (OE/ERK/Archeoloog/2018/00204)

Autorisatie:

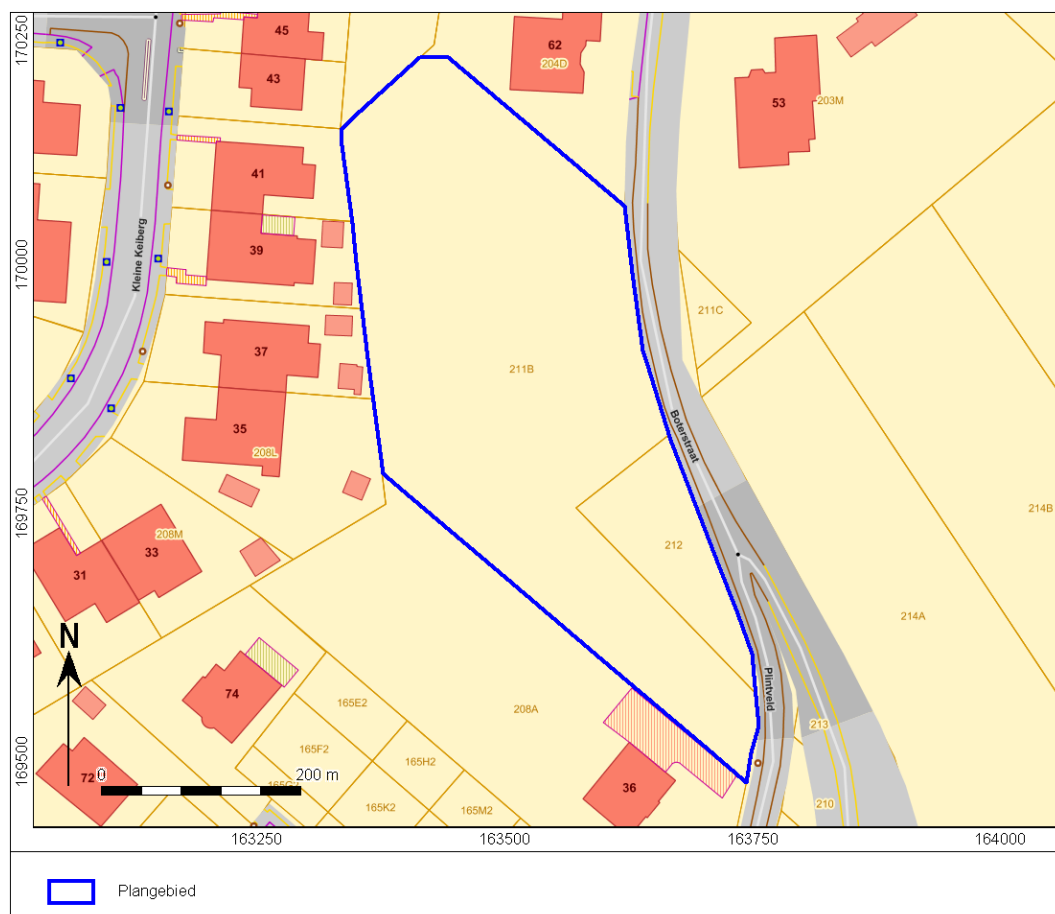
B.A.T.M. Weekers-Hendriks (OE/ERK/Archeoloog/2016/00095)

1 Inleiding

In opdracht heeft Vlaams Erfgoed Centrum in mei 2019 een nota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie Tervuren, Plintveld (afb. 1 en 2). De nota bestaat uit een verkennend archeologisch booronderzoek (2019C350) en een proefsleuvenonderzoek (2019E31). Het huidig onderzoek kadert in een eerder uitgevoerd bureauonderzoek (2018B225) en landschappelijk booronderzoek (2019B106). De nota werd opgesteld in het kader van plannen voor werken aan een terrein voor grondverbetering.

Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied.

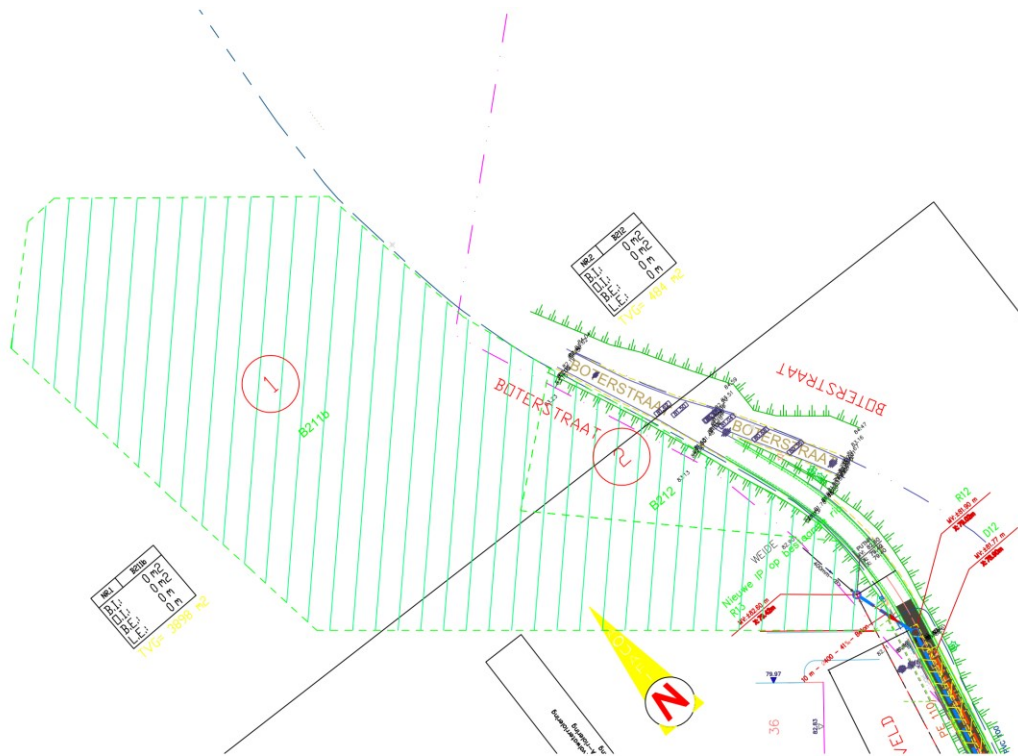

Afb. 2. Aanduiding van het uit te voeren archeologisch onderzoek op het plan van de bestaande toestand op het terrein.

2 Aanleiding van het onderzoek

Zoals reeds eerder aangegeven, dient er grondverbetering plaats te vinden op het terrein. Dit houdt voornamelijk het afschrapen van de teelaarde in (ca. 30cm – mv), dit over een totaaloppervlakte van 4382 m². Deze grond wordt hierna apart gestockeerd op het terrein. Tijdens de werken zal het terrein ook gebruikt worden als opslagplaats voor de uitgegraven grond en het uitgegraven materiaal. Verder zal het eveneens toegankelijk zijn voor zwaar werfverkeer, waardoor de ondergrond lokaal samengedrukt kan worden. Na het uitvoeren van de werken wordt deze grond opnieuw uitgespreid, om het terrein in zijn oorspronkelijke staat te herstellen.

Ondanks dat het afschrapen van de bodem een ingrijpend proces is, blijft de diepte beperkt tot 30cm, waardoor niet wordt verwacht dat het potentiële archeologische niveau wordt bereikt. Het kan echter niet uitgesloten worden dat het bodemarchief en het archeologisch bestand niet wordt verstoord door de ingrepen, onder andere door het werfverkeer en de zetting van de ondergrond die hierdoor plaatsvindt. Om deze reden wordt het noodzakelijk geacht een buffer van 30 cm onder het niveau van de geplande werken te voorzien, waarin mogelijk de archeologische resten worden verstoord. Hierdoor komt de totale mogelijke verstoringdiepte op 60 cm onder het maaiveld te liggen.

Afb. 3. Overzicht van de geplande werken. De zone die wordt afgegraven staat in het groen gearceerd.

De consequentie van de voorgenomen ingreep kan zijn dat eventuele aanwezige waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

3 Resultaten

In dit hoofdstuk zullen de resultaten van het vooronderzoek worden besproken. Dit omvat zowel de resultaten van het reeds eerder uitgevoerde bureauonderzoek en landschappelijk booronderzoek, als de onderzoeken die tot de huidige nota behoren.

3.1 Resultaten van het bureauonderzoek en landschappelijk booronderzoek

Van het plangebied is er reeds een bekrachtigde archeologienota opgesteld, met ID 7154 en OE-code 2018B225. Het plangebied bevindt zich in de Vosseme, een deelgemeente van Tervuren, provincie Vlaams-Brabant. Het eerste deel van het plangebied, dat het onderzoeksgebied wordt genoemd in de bekrachtigde archeologienota, bestaat uit een tracé, voornamelijk ingenomen door openbaar domein. Dit openbaar domein wordt ingenomen door bestaande wegenis, meer bepaald de weg "het Plintveld", een weg die ten noorden door de Boterstraat en ten zuiden door de Dorpsstraat wordt begrensd. Naast dit tracé bestaat het plangebied uit een onbebouwd domein, bestemd voor grondverbetering. Samen genomen heeft het plangebied een oppervlakte van 7650 m², waarvan het tracé ca. 3268 m² inneemt en het terrein voor grondverbetering ca. 4382 m².

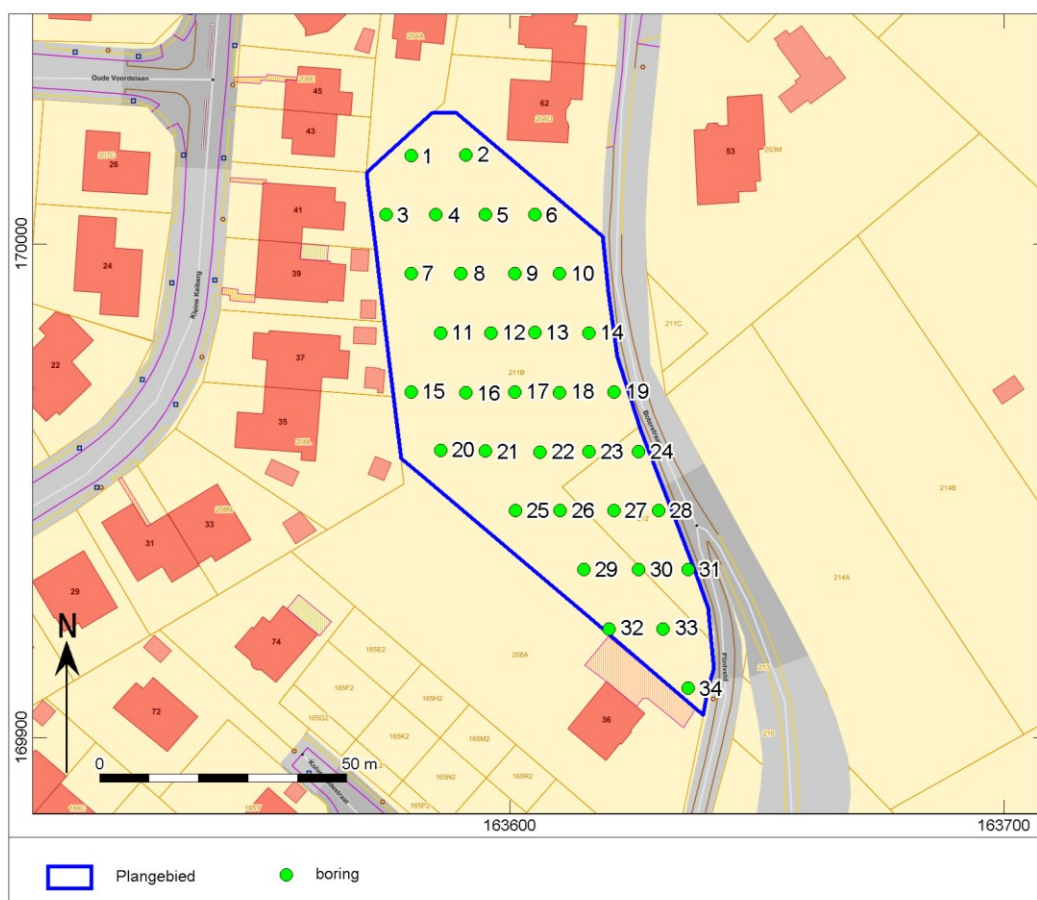
Door het feit dat bij een groot deel van het plangebied, namelijk het tracé, wordt ingenomen door bestaande wegenis, is de verstoringgraad op deze locatie hoog. Zo gaat de asfaltverharding, die het volledige tracé bedekt, ongeveer 60 cm onder het maaiveld. Naast deze uitgebreide verharding is er ook riolering aanwezig in bepaalde delen van het tracé, waarvan de diepte varieert tussen 1.04 en 3.20 meter. Ook bevindt er zich aan de westelijke kant van een deel van het tracé een gracht met berm, waaronder ook riolering aanwezig is. Uit deze vele aanzienlijke bodemingrepen kan besloten worden dat de bodem van het tracé binnen het plangebied minimaal tot op 60 cm verstoord is, en op bepaalde locaties dieper. Deze aanzienlijke verstoringen zijn niet het enige argument dat de verwachting op eventuele archeologische kenniswinst voor het tracé naar beneden haalt. Ook is het door de aard van de geplande werken (vrij dunne, diepe vergravingen) zeer onwaarschijnlijk dat het potentieel archeologische materiaal in een breder historisch perspectief zou kunnen gekaderd worden. Dit feit, samen genomen met de hoge erosiegraad op het terrein, heeft ertoe geleid dat dit deel van het plangebied reeds vrijgegeven is na het bureauonderzoek.

Om deze reden wordt dit deel van het oorspronkelijke plangebied hier ook niet verder besproken. Alleen voor het terrein waar grondverbetering gaat plaatsvinden werd archeologisch vervolgonderzoek aangeraden, aangezien de verstorings- en versnipperingsgraad werd hier als voldoende laag geacht om vervolgonderzoek nuttig te maken. Dit deel onderscheidt zich van het tracé in onder meer het feit dat het niet verstoord lijkt te zijn op hetzelfde moment als veel van de verstoringen van het tracé (de 18e eeuw en later). Eventuele verstoringen in het terrein zouden dus van vroeger moeten dateren, wat hun archeologische waarde naar boven opdrijft. Ook is het zo dat het erosiegevaar in dit deel van het plangebied als laag wordt gezien. Ten slotte wordt, door de aaneengesloten vorm van het perceel, de ruimtelijke context als voldoende geacht om archeologische kennisvermeerdering mogelijk te maken. Hoewel uit de omgeving vooral middeleeuwse en (sub-) recente archeologische resten bekend zijn, bestaat er ook de mogelijkheid op restanten uit de Steentijd en de Romeinse Tijd.

Voor dit plangebied werd reeds een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek had als primair doel om informatie te vergaren over de bodemopbouw van het terrein bestemd voor bodemverbetering. Een eerste belangrijke stap hierbij is het bepalen van de intactheid van de bodemopbouw. Door de reële verwachtingskans op archeologische sporen, is informatie over de intactheid van de bodem zeker relevant om het archeologisch potentieel van het terrein te kunnen bepalen. Een verdere vereiste van het landschappelijk bodemonderzoek hield in dat, mits er intacte quartaire bodem aanwezig zou zijn, er een verkennend archeologisch booronderzoek werd aangeraden. Dit onderzoek is nodig om de aan- of afwezigheid van steentijdsites aan te kunnen tonen.

3.2 Resultaten van het verkennend archeologisch booronderzoek

Omwille van het potentieel op steentijdsites werd er een archeologisch verkennend booronderzoek uitgevoerd. Ten behoeve van dit onderzoek werden er in het plangebied 34 boringen met een Edelmanboor geplaatst (afb. 4).

Afb. 4. Boorpuntenkaart verkennend archeologisch booronderzoek.

Tijdens het verkennend archeologisch booronderzoek werden er geen indicatoren van steentijdsits, noch van enige andere archeologische sites aangetroffen. Daarom werd er verder gegaan met een proefsleuvenonderzoek met het doel sporensites te detecteren.

3.3 Resultaten van het proefsleuvenonderzoek

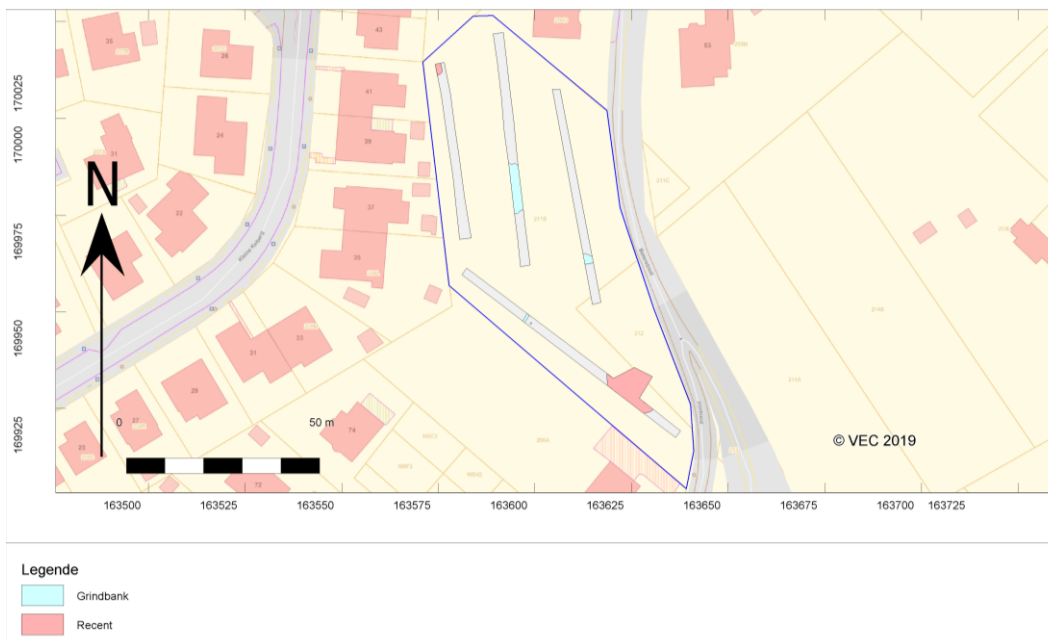
Voor het proefsleuvenonderzoek werden er vier sleuven uitgegraven (afb. 5)

Afb. 5. Overzicht van de aangelegde proefsleuven en kijkvensters.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden er 5 profielen geregistreerd. Deze profielen konden het beeld uit de eerdere booronderzoeken bevestigen.

Er werden geen sporen van archeologische oorsprong aangetroffen (afb. 6). De enige sporen die geregistreerd werden zijn recente verstoringen en grindbanken. Deze bevatten een zeer laag archeologisch kennispotentieel. Er wordt bijgevolg geen verder archeologisch onderzoek aanbevolen.

Afb. 6. Allesporenkaart.

4 Bepaling van de maatregelen

Op basis van het bureauonderzoek en landschappelijk booronderzoek werd de mogelijkheid op waardevolle archeologisch resten binnen het plangebied reëel geacht. Daarom werd er een verkennend archeologisch booronderzoek en een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Geen van deze onderzoeken kon aanwezigheid van archeologische waarden aantonen.

Het Vlaams Erfgoed Centrum adviseert derhalve het plangebied vrij te geven. Daarmee vormt het prospectief onderzoek met ingreep in de bodem het einde van het archeologisch onderzoek voor het plangebied.

Ondanks het advies tot vrijgeven van het terrein, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.